

В. А. Савченко

Новомирський Данило (Яків) Ісайович

НОВОМИРСЬКИЙ Данило (Яків) Ісайович (справж. – Кириловський Янкель Іцкович; 05. 03. 1882, містечко Гайсин Поділ. губ., нині місто Вінн. обл. – ?) – теоретик і організатор анархо-синдикалістського руху в Україні. Закін. Одес. комерц. училище (1898), навч. на юрид. факультеті Сорбон. університету в Парижі (1898–1900). У 1901 вступив до РСДРП, 1902–04 організував роботу Одес. та Уман. (нині Черкас. обл.) груп РСДРП. 1904 заарешт., однак звільнений під заставу. Втік до Франції, де став анархістом. 1905 видав першу російськомовну анархо-синдикаліст. г. «Новый мир» (Париж). У жовтні 1905 повернувся до Одеси, взяв участь у створенні першої у Рос. імперії групи анархістів-синдикалістів, у грудні того ж року в Нью-Йорку (США) з емігрантів створив анархо-синдикаліст. групу «Новый мир». У жовтні 1906 повернувся до Одеси й організував однойм. групу, а також «Союз праці», «таємні профспілки» моряків, портовиків, кравців, пекарів, бляхарів, каменотесів. Підготував і очолив найтриваліший (листопад 1906 – лютий 1907) та найрадикальніший у Рос. імперії страйк 4-х тис. робітників, моряків й одес. портовиків, що мав назву «Реєстрація» (страйкарі підірвали та спалили 7 пароплавів, вбили 2-х капітанів). Групу «Новый мир» перетворив у «Федерацію анархо-синдикаліст. груп» (10 – в Одесі, а також у Миколаєві, Катеринославі, нині Дніпро, Києві) та «Федерацію селян анархістів-синдикалістів» (у селах Київщини, Херсонщини, Таврії, Поділля). Брав участь в експропріації банку в Одесі, терорист. актах проти представників влади, видав одне число підпіл. г. «Вольный рабочий» і власні теор. брошури «Основы синдикального анархизма», «Что такое анархизм?», «Из программы синдикального анархизма» та ін. Наприкінці 1906 виїхав за кордон, де готував Об'єднаний з'їзд анархістів, формував «Групу анархистов на Юге». Наприкінці серпня 1907 повернувся до Одеси з метою організувати страйк портовиків. 22 жовтня того ж року заарешт., засудж. до 8-ми р. каторги. 1915 втік із Сибіру до США, був співред. анархіст. г. «Голос труда». 1917 переїхав до Петрограда (нині С.-Петербург), згодом – до Москви. Працював у анархіст. видавництвах. 1920 вступив до РКП(б), але 1922 вийшов з партії та виступив із критикою більшовизму. 1929 заарешт. і засланий на 3 р. до Сибіру. 1936 засудж. до 10 р. таборів, де загинув за невідомих обставин.

Рекомендована література

1. Новомирский Д. И. Анархическое движение в Одессе // Михаилу Бакунину. 1876–26: Очерки истории анархического движения в России. Москва, 1926;
2. Савченко В. А. Діяльність анархістських організацій в Україні у 1903–1929 рр: історичний аспект та політична практика. К., 2017;
3. Його ж. Новомирский и «Новый мир» в Одессе (1906–1907 гг.) // Південний захід. Одесика: Альм. Вип. 24. О., 2018.

Бібліографічний опис:

Новомирський Данило (Яків) Ісайович / В. А. Савченко // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2021. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-72451>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).